

Ülkər Telmanqızı Əsgərova⁴¹
U.QOLDINQIN “İKİLİ DİL” ROMANINDA MÜƏLLİF KONSEPTİ
BİNAR OPPOZİSİYA MÜSTƏVİSİNDƏ

Bir qayda olaraq görkəmli ingilis yazıçısı Uliyam Qoldinqin dünyaca məşhur romanı “Milçəklər kralı” hesab edilərsə də, yazıçı yaradıcılığının son dövrlərində daha yeni mövzulara müraciət etmiş, müasir ədəbiyyatşünaslığın aktual problemlərindən olan bədii ədəbiyyatda mifologemlərlə bağlı maraqlı əsərlər yazmışdır. (“Milçəklər kralı” (1954), “Varislər” (1955), “Cibgir Martin” (1956), “Sərbəst eniş” (1959), “Şpil” (1964), “Piramida” (1967), “Hörümçək tanrı” (1971), “Görünən zülmət” (1979), “Hərəkətli hədəf” (1982), “Kağız adamcılar” (1984), “Üzgüçülük mərasimi” (1980), “Sıx qonşuluq” (1987), “Aşağıda yanğın” (1989), “İkili dil” (1995)). Ömrünün son illərində yazdığı, lakin sona çatdırmadığı “İkili dil” romanı bütövlükdə mifoloji problemlər, mifologemlər və mifik təsəvvürlərlə bağlıdır.

Mətnin bütün “sirlərinin” arxasında müəllifin öz yaradıcılıq fenomeni durur. O, ömrünün sonunda yazdığı əsəri ilə, sözün həqiqi mənasında, fenomenal mətn yaratmaq istəmiş və fikrimizcə, buna nail olmuşdur.

Romanın baş qəhrəmanı Arieka ilə bağlı baş verən hadisələr romanda birbaşa gələcəkdə baş verən hadisələrin işarəsi kimi təqdim olunur. Yəni U.Qoldinq romanın üst qatında baş qəhrəmanın həyatının iki müxtəlif mərhələsi arasında əlaqəni bu hadisə-ışarələr əsasında qurur. Ariekanın məhz uşaqlığında baş verən bu iki hadisə onun gələcək taleyini müəyyənləşdirir. Bu, romandakı mifin üst qatı, başqa sözlə, eksplisit mifdir. Lakin, bildiyimiz kimi, eksplisit mif həmişə implisit miflə bağlı olur. U.Qoldinq aşkar mifi gizlin miflə “tale mifologemi” əsasında əlaqələndirir. Beləliklə, mətnin eksplisit səviyyəsindəki “möcüzə” motivi bir bədii işarə kimi implisit səviyyədə “tale mifologemi”ni ifadə edir.

Lakin biz belə hesab edirik ki, bu iki mif layının daha dərin mənə əlaqəsi var. Yəni müəllif “möcüzə”ni “tale”yin işarəsinə çevirməklə qalmamış, eksplisit miflə implisit mifin münasibətlər modelinə daha dərin mənalar yükləmişdir.

Bu, bütün roman boyu inkişaf etdirilən və sona qədər cavabı tapılmayan dilemma, başqa sözlə, inam-inamsızlıq oppozisiya modelidir.

Hamı Arieka ilə bağlı baş vermiş hadisələrə möcüzə kimi yanaşaraq, ona inanır. Kahin İonid də onun əlamətdar şəxs olduğuna, xüsusi tale ilə doğulduğuna inanır. Lakin Ariekanın özü buna inanmır.

Arieka məbədə gələndən sonra tanrı ilə ilk mediasiya/əlaqə ritualında sarsıntı keçirir və mediativ ünsiyyətə girdiyini hiss edir. Lakin nə qədər qərribə olsa da, tanrı məbədinin buna ilk növbədə inanmalı olan baş kahininin özü həmin ünsiyyətə inanmır. Ümumiyyətlə, İonid tanrılarla hansısa əlaqəni qəbul etmir. Lakin özünü qəbul etmiş kimi göstərir və tanrıların adından məbədə sərf edən yalanlar danışır. Bütün roman boyu İonidin ölümünə qədər Arieka ilə onu bir ata kimi sevən İonid arasında bu mövzuda daim söhbət olur. İnam və inamsızlıq romandakı ideyanın hərəkətinin funksional dinamikası kimi çıxış edir. Oppozisiya sonadək heç bir qütbün xeyrinə həll olunmur və romanın oxucularda yaratdığı tapmacalardan biri olaraq qalır.

Romanda İnam-İnamsızlıq oppozisiyası birbaşa “tale mifologemi” ilə başlanır. U.Qoldinq miflərin təbiətinə (poetikasına) bələd olan müəllif kimi “tale mifologemi”ni baş qəhrəmanın həyat modelinə çevirir. Mifologiyadan məlumdur ki, “*tale* – müxtəlif xalqların mifologiyasında fəaliyyəti müxtəlif hadisələri və insanın bütün həyatını şərtləndirən dərkedilməz qüvvə haqqında təsəvvürlər” kimi təqdim olunur (17, 216). Buradan belə bir qənaətə gəlmək olar ki, U.Qoldinq implisit mif planında Ariekanın ömrünün ikinci mərhələsini təşkil edən məbədə həyatını, əslində, onun ömrünün birinci mərhələsindən (ev dövründən) başlayır. O, məbədə tanrılarla əlaqəyə girmək üçün dəvət olunur. Lakin müəllif romanın üst qatında Ariekanın özünün inanmadığı “möcüzələri” implisit mif planında onun hansısa “dərkolunmaz qüvvə” ilə birtərəfli ünsiyyəti – mediasiya kimi təqdim edir.

Maraqlı və həm də U.Qoldinqin müəllif niyyəti baxımından səciyyəvidir ki, romanda mediasiya aktı da “ikili dil” konseptinə əsaslanır. Başqa sözlə, roman boyu iki tip mediativ əlaqə ilə qarşılaşırıq. Bunlarda biri eksplisit, o birisi implisit xarakterlidir.

Birinci olaraq implisit əlaqə tipi ilə qarşılaşırıq, yəni əlaqə gizlin formada baş verir. Arieka hələ uşaqdır, lakin “dərkolunmaz qüvvə” onun “istəyi” ilə ölmüş balığı dirildir. Yəni Ariekanın uşaq psixologiyası diri balıqların qaynaq yağıın içərisində qızaranaq ölməsinə dözmür, psixoloji sarsıntı hansısa “dərkolunmaz qüvvə” ilə əlaqə mexanizmini işə salır. Bu əlaqə birtərəfli baş verir. Yəni “dərkolunmaz qüvvə” özü qızla əlaqəyə girir. Arieka bunun fərqiində olmur və o, balıqların dirilməsi hadisəsinə ümumiyyətlə inanmır. Yazıçı da buna heç bir aydınlıq gətirməyərək, ilk eksplisit mif “tapmacasını” qurur.

İkinci hadisə də psixofizioloji sarsıntılar kontekstində baş verir. Arieka aybaşılar dövründə özündə olmur, qərribə psixoloji hallar keçirirdi. Bu zaman qul qadın özünün səpişmə xəstəliyinə tutulmuş uşağını onun qucağına qoyur. Arieka uşağın bədənini başdan-başa basmış səpkilərindən diksinib, dərhal onu anasına qaytarsa da, əlləri uşağa toxunur. Və Arieka həmin toxunuş məqamında bir anlığa qeyri-adi olan “nə isə” hiss edir.

Beləliklə, Arieka bütün roman boyu ömrünün birinci hissəsindəki “inamsızlığın”, ikinci hissəsindəki “inamına” baxmayaraq, əslində, hər iki mərhələdə: birində gizli (özü bilmədən), o birində açıq şəkildə “inam” konseptini təmsil edir. Lakin baş qəhrəmanın bu “inamı” oxucuya müəllif niyyəti və ideyası ilə bağlı qəti bir qərara gəlməyə imkan vermir.

⁴¹ Azərbaycan Dillər Universiteti

Arieka ilə, az qala, eyni dərəcədə “baş qəhrəman” statusunda olan İonid öz “inamsızlığı” ilə oxucunu müəmmalar/tapmacalar labirintinə salır.

Oxucunun müəmma qarşısında qalması təsadüfi deyil: müəllif tərəfindən qurulmuş işarələr oyununun nəticəsidir. Burada daha bir oppozisiya modeli var: Kişi-Qadın. Kişi-Qadın oppozisiyası romanda əsas xaos-kosmos səviyyəsi olaraq əbədi qarşıdurma modeli kimi təqdim olunur. Kosmos və xaos varlıq aləminin ən global və əbədi struktur hissələri olduğu kimi, onları reallaşdıran kişi-qadın qarşıdurma modeli də insan düşüncəsinin “əbədi” mənə blokudur. Bloku təşkil edən qütblərdən biri olmazsa, varlıq aləminin strukturu məhv olar. Demək, romanın və mifin məntiqinə görə, kosmos-chaos və onun səviyələrindən birini təşkil edən kişi-qadın mənə qarşıdurması dünya durduqca davam edəcək. U.Qoldinq də Ariekanın təmsil etdiyi Qadın qütbü ilə İonidin təmsil etdiyi kişi qütbü arasındakı bu kosmoloji harmoniyamı, qüvvə tənəsübünü, mənə tarazlığını pozmur və romanda İnam-İnamsızlıq oppozisiyası sona qədər həll olunmamış qalır. Müəllif bunu varlığın struktur harmoniyası kimi təqdim edir və bu tarazlığı romanda hansısa qütbün xeyrinə həll etməməklə, əslində, oxucuların düşüncəsində həmin oppozitiv modelin funksional olaraq qalmasını təmin edir.

Ancaq müəllif İnam-İnamsızlıq modelinin təqdimatında da “ikidillilik” prinsipindən istifadə edir. Yəni bu modelin qütblərini təmsil edən kişi və qadın elementləri “iki davranış dilinin”, başqa sözlə, həm inamın, həm də inamsızlığın daşıyıcılarıdır. Bunları “tək davranış dil” konsepsiyası ilə interpretasiya etmək mümkün olmur. Diqqət edək:

~ Arieka baş vermiş “möcüzələrə” inanmır, ancaq implisit mifin emik məntiqinə görə “möcüzənin” arxasında hansısa “dərəkolumaz” qüvvə durur.

~ İonid isə Ariekanın “möcüzəli” qız olduğuna inanır.

~ Arieka məbəddə ilk mediasiyası zamanı hansısa qüvvə ilə təmasda olduğunu hiss edir və buna inanır.

~ İonid isə bu təmasın baş verdiyinə inanmır, halbuki Arieka mediasiya/ekstaz zamanı ətrafdakı kahinlərin, o cümlədən ona ən yaxın yerdə oturmuş İonidin öz qulaqları eşitdiyi hansısa naməlim dildə danışmışdır.

Beləliklə, İnam-İnamsızlıq qütblərini təmsil edən elementlər özləri də bilmədən bu qütblərdən birindən o birinə keçirlər. Romandakı məhz bu mənə mütəhərriqliyi, işarələrlə onların işarələdiyi obyektlərin arasındakı bu kodlaşmalar U.Qoldinq sənətkarlığının ifadəsi olduğu kimi, romanın oxucunu suallar, müəmmalar içində buraxan bədii “sirlər”idir.

Bir qədər əvvəl qeyd etdik ki, romanda Ariekanın uşaqlığı eksplisit mif baxımından iki hadisə ilə əlamətdardır. Bunlardan birincisini (İonidin onu nəyə görə məbəddə aparmaq istəməsini) nəzərdən keçirdik. İkincisi isə Ariekanın qardaşı Demetrinin ona kitab oxumağı öyrətməsidir. Məhz bu oxu/yazı konseptinin romandakı “ikili dil” konsepti ilə birbaşa bağlılığı var.

“Ancaq mənim sevimli qardaşım Demetri var idi – o harada olursa-olsun, dualar və uğurlar onunla olsun! O, mənə məxsus olanların ən qiymətlisidir. O, mənə əlifbanı öyrətdi. O, məndən bir neçə il böyük idi və onun üzünə tük çıxmışdı. Mən bilmirəm ki, o, bunu nəyə görə elədi və ağıma gələn o yeganə izahdan da qorxuram ki, darıxdığı üçün edib. O, tozun üstündə... hansısa əyri-üyrü cızıqlar çəkir və mənə izah edirdi ki, hər bir cızıq özündən səs buraxır. Sonra o, yazdığı cızıqlardan ikisini bir yerə yığdı və məndən onların hansı sözü dediyini soruşdu. Və mən beləcə yola çıxdım...” (8,78).

Ariekanın oxuduğu ilk kitab Homerin “Odiseya”sından bir parça olur: “Dünyanın mərkəzinin bizdən qaya ilə üzüyuxarı gedəcək qədər məsafədə olmasına baxmayaraq, mənim qardaşım evimizdə kitab sahibi olan yeganə adam idi. Bu, onun dərsliyi idi və kitabda bir neçə sütunda Odiseyin dastanından bəhs olunurdu. Qardaşımla qonşunun oğluna eyni bir müəllim dərs deyirdi. Ancaq onun on altı yaşı tamam olanda Siciliyaya gəmilərə taxıl yüklənməsinə və bu kimi işlərə nəzarət və ticarət etmək üçün yola düşdü. O, gülüş və sevinc nidaları içərisində yola düşəndə “Qayıdanda hamısını mənə oxuyarsan”, – deyərək kitabı mənim üstümə atdı. Uşaq kədəri mütləq olur və mən uzun müddət kitabı toxunmadım. Sonra onu götürdüm, ola bilər ki, mənim kədərim fikirləşdiyim qədər dərin olmayıb, çünki Demetrinin qayıtmasına yarım il qalmış mən bu kitabı oxudum, özü də bir neçə dəfə. Ancaq Demetri artıq tanınmaz dərəcədə dəyişmiş bir kişiyyə çevrilmişdi və nəinki kitab, hətta mənim də bəmədə unutmuşdu. Buna baxmayaraq, mən artıq oxumağı bacarırdım və kitabı əzbər bilirdim” (8,82).

Romanda Ariekanın oxumaq öyrənməsi ilə özü üçün yeni bir məşğuliyyət və dünya tapması maraqlı bədii dillə nəql olunur. Ancaq bunun əsərdə mifoloji düşüncə tərzini və bu tərzin açarı olan “ikili dil” konsepti ilə birbaşa əlaqəsi var. Arieka oxuduğu Homerin “Odiseya” kitabı vasitəsilə birbaşa yunan mifləri ilə tanış olur. Başqa sözlə, Ariekanın bu kitabla başlanan və formalaşan “intellektual” dünyagörüşü mifologiyaya əsaslanır.

Yazıb-oxumağı öyrənməsi Ariekanı birbaşa tanrılarla ünsiyyət “dili” olan heksametrə doğru aparır. O, məbəddə gələndən sonra kitab xəzinəsinin içərisinə düşür. Bu cəhətdən “kitab”, “yazı”, “oxu”, “heksametr” anlayışları romanın mətnində U.Qoldinqin “ikili dil” konsepsiyasını reallaşdıran anlayışlar olaraq geniş şəkildə hallanır. Bunlardan birinə – İonidlə Ariekanın dialoquna diqqət edək:

“– Bax belə, gənc xanım.

– Bağışla mənə, İon. Mən çox məşğulam.

– Kitablardan bəhs edən kitablardan haqqında olan kitablarmın yanına qayıt! Biz yaradıcılarla kifayətlənəcəyik. Belə, gənc xanım, mən istəyirəm, sən burada istədiyən qədər vaxt keçirəsən və inan ki, bunun üçün sənənin bol-bol vaxtın olacaq. Bax o küncdə olanlar nəsrdir. Histi, Herodot və Afrikanın ətrafında üzən o şəxs, adını unutdum... İsgəndərin donanmasının rəisi. Yüzlərlə kitab, şişirtmədən deyirəm, yüzlərlə. Ancaq mən xüsusən istəyirəm ki, sən poeziya oxuyasan. Xüsusilə heksametrləri. İstəyirəm ki, sən heksametrlərlə danışmağı öyrənəsən. Ancaq indi sənənin bircə vəzifən var – oxumaq, oxumaq, oxumaq! – O, qəfildən səsini azaltdı. – Arieka! Eşit, bilirsən məsələ nədedir? Sən azadsan,

azadsan, azad! Burada, bu binada bəşəriyyətin ən böyük xəzinəsi, böyük tapıntıları sənin sərəncamındadır! Biz bunlarsız hələ də gil kərpiclər üzərində öküz başı çəkər, qulaqlı dibçəklər düzəldərdik. Əlifba, körpəm mənim, finikiyalılara görə tanrıya şükür etməliyik!”(8,85).

Ariekanı məbədə gətirib yeni Pifiya kimi hazırlayan İonid bu iş kitabxanadan başlayır. O, kitabları, yazı/əlifbanı bəşəriyyətin inkişafının açarı hesab etdiyi kimi, insan azadlığının da açarı hesab edir. Lakin daha çox şeir oxuyub, hekzametrləri öyrənməyi xüsusi vurğulayır.

“Hekzometr – altılıq mənasında yunan sözü olub, şeir vəzninin altı təqtdən ibarət misra ölçüsüdür... Hekzometr antik poeziyanın çoxlu janrında – eposda idilliyada, himnlərdə, satirada, nəsihətnamələrdə tətbiq olunmuşdur” (18, 7).

Bəs İonid Ariekanın hekzometr öyrənməsini nə üçün vacib hesab edir və dəfələrlə vurğulayırdı? Əsərdən məlum olur ki, hekzometr mifik tanrılarla ünsiyyətin “dildir”. Arieka tanrılarla bu hekzometr “dili”, ünsiyyətin bu verbal forması, qəlibi vasitəsilə əlaqə saxlamalıdır. İonid daim Ariekaya hekzometrin mahiyyətini və əhəmiyyətini başa salmağa çalışır:

“– Səni inanırsan ki, Homerə muza ilham verirdi... Apollon... tanrı? Əlbəttə, hamı kimi sən də inanırsan...; ...Bəzən tanrı kiminsə ölümünü tələb edirdi. Həmin kahin. Ona deyilmişdi ki, döyüşdə qələbə üçün nə lazımdır... axı sən bimirsen, düzdür? Onlara cavabları hekzametrlərlə verirdilər” (8,91).

Bizim İonidin nitqindən ixtisarla verdiyimiz bu abzasda hekzometr ilahi-mifik səciyyəli xüsusi dil hadisəsi kimi ortaya çıxır. Homer ilham pərisindən ona gələnəri hekzometr formasında nəzmə çəkir, kahin də tanrılardan aldığı məlumatı hekzametrlərlə insanlara çatdırır. Göründüyü kimi, burada hekzometr eksplisit mif planında ritual ünsiyyətin formasıdır. Lakin U.Qoldinq hekzometri implisit mif planında həm də mifin dili və açarı kimi təqdim edir. Hekzometr dili ilə danışmadan ilahi sirlərin qapısını açmaq mümkün deyildir. Arieka da bu “dili” öyrənməlidir. Burada həm də müəllifin “ikili dil” metaforası özünü iki formada özünü göstərir:

1. İnsan-insan səviyyəsinə aid mifik dil;
2. İnsan (kahin)-Tanrı, Kahin-insan ünsiyyət səviyyəsinə aid mifik dil.

Başqa sözlə, kahin tanrıya hekzametrlərlə müraciət etdiyi kimi, ondan aldığı informasiyanı da insanlara hekzametrlə çatdırmalıdır. Mediativ-ritual ünsiyyət bütün prosessual struktur səviyyələrində hekzometr “dili” vasitəsilə reallaşdırılır.

Lakin hekzometrin bu açıq görünən mənalari mətnin üst qatına, başqa sözlə, eksplisit mifə aid səviyyəni təşkil edir. Müəllif hekzometr “dilin” alt qatına “ikili dil” konsepsiyası ilə bağlı başqa bir məna layı da yerləşdirmişdir. Başqa sözlə, hekzometr “dili” təkcə eksplisit səviyyədə “ikili dil” strukturuna malik deyildir: o, alt qatdakı eksplisit layda da “ikili” struktura malikdir. Biz bu alt lay bərsində həmin laya nüfuz etmiş, ona qaynayıb-qarışaraq implisit mif dünyasının bir parçasına çevrilmiş Ariekanın “emik baxışları” (mədəni fenomenə onun mənsub olduğu tarixi-mədəni sistemin üzvi tərkib hissəsinə çevrilmiş subyektin içəridən baxışları) vasitəsilə xəbər tuturuq:

“Əgər düzünü desək, bu qədim hekzametrlər elə də yaxşı şey deyil. Buna heç bir şübhə yoxdur ki, hekzametrlər də kahinlik kimi ikiləşmiş dillə tələffüz olunurdular. Tanrı ya qəhqəhə ilə gülürdü – “evin uçması”, ya da o qədər incə yozum təklif edirdi ki, onun içərisinə kimi istəsən salmaq olardı” (8,60).

Buradan aydın olur ki, tanrılarla ünsiyyətə girən yeganə pifiya olan Ariekanın özü tanrıların “hekzametrik dilini” başa düşməkdə çətinlik çəkir. Bu dili də “ikili dil” kontekstində başa düşmək lazım gəlir. Bax bu nöqtədə U.Qoldinqin “ikili dil” konsepsiyasının bir əsas mənası özünü göstərir: gerçəklik aləmində görünənləri olduğu kimi qəbul etmək lazım deyildir, hər görünənin altında görünməyən məna var. Bu qanunauyğunluq yaradılan və yaradan dünyaya eyni dərəcədə aiddir: (mifik) tanrılar da ikili dillə danışirlar.

Qeyd edək ki, Ariekanın bu düşüncəsində hekzometr “dilin” başqa bir aspekti də işarələnmişdir. Hekzometr təkcə altılıq ölçüsünə əsaslanan poetik ünsiyyət qəlibi deyildir, müəllif hekzometri Ariekanın dili ilə gerçəklik aləminin struktur modeli kimi də təqdim edir. Fikrimizi nümunə ilə əsaslandırmağa çalışsaq, deməliyik ki, ərəb dilində şeir vahidi olan “beyt” sözü “ev” mənasında olduğu kimi, hekzometr də təkcə şeir vahidi olmayıb, həm də məkan-zamanı işarələndirən modeldir. Bunu Ariekanın sözlərindən anlamaq olur. O, yer üzündə baş verənləri tanrının insanlarla hekzametrik ünsiyyəti hesab edir. Onun sözlərində “evin uçması” hadisəsinə işarə olunur. Ariekagil Romaya səfərdən qayıdanda məbədin bir hissəsinin uçduğunu görürlər. Arieka bu hadisəni, yaxud tanrıdan gələn və mənası hər cürə yozula bilən “məsajları” bütövlükdə “ikiləşmiş dil” ilə deyilən hekzometr hesab edir. Buradan aydın olur ki, “hekzometr” U.Qoldinqin bədii mətn sistemində “ikili dil” konsepsiyasını reallaşdıran növbəti eksplisit mif vahidlərindən olmaqla yanaşı, implisit planda mifik dünya modeli konsepsiyasını inikas edir. Tanrı vəhy dinlərində dünyanı sözdən və söz vasitəsilə yaradır. Söz varlıq aləminin ilkin substansiyası olaraq varlıq aləminin cəvhərini (substratını) təşkil etdiyi kimi, eyni zamanda bütün kainatın varlığını özündə işarələyir. Yəni sözdən (teoinformasiyadan) yaranan dünyanın özü mahiyyətə elə sözdür (teoinformasiyadır). Bu söz U.Qoldinqin konsepsiyasında bütün hal və elementlər səviyyəsində ikili struktura malikdir: ikilik varlıq aləminin mahiyyətini təşkil edir.

Roman başdan-başə eksplisit mif elementlərindən təşkil olunmuşdur. Onlar eyni zamanda “işarə edənlər” olmaqla implisit mifi işarələndirir.

Ədəbiyyat

1. Jeng Adela. “The Double Tongue, the Double Vision, and the Double Doubles.” EurAmerica, Vol. 31, No. 3 (September 2001), p.519-570.
2. RosoffMeg. “Introduction.” The Double Tongue. William Golding. Ebook edition, 2013, p.4-7 [2015-02-06] Available at: <<https://books.google.cz/books?id=6RFLAQAQAQBAJ&printsec=frontcover&hl=cs#v=onepage&q&f=false>>.
3. Stape J. H. “The Artful Equivocation of William Golding’s The Double Tongue”// Twentieth Century Literature, Vol. 47, No. 3 (Autumn, 2001). p.391-406.
4. Sugimura Yasunori. The Void and the Metaphors: A New Reading of William Golding’s Fiction. Bern: Peter Lang, 2008. p.

5. Usha George. William Golding: A Critical Study. New Delhi: Atlantic Ltd., 2008. p.168
6. Dyson A.E. "William Golding": Novels 1954 - 67 Case Book Series. London: MacMillan, 1985. p.11-13.
7. Golding W. 'Belief and Creativity'. A Moving Target. London: Faber & Faber, 1982. p.185-202.
8. Golding W. The Double Tongue. London: Faber and Faber, 1995. p. 165
9. McCarron K. William Golding. London: North Cote House, 1994. p. 184
10. Kermode F. "Golding's Intellectual Economy". London: Macmillan, 1985. p.49- 51.
11. Tiger V. William Golding: The Dark Field of Discovery. London: Maryon Boyars, 1974. p.244
12. Bakhtin M.M. The Dialogic Imagination: Four Essays. Caryl Emerson, C., Holquist, M., Eds.; University of Texas Press: Austin, TX, USA, 1988. 156p.
13. Campbell J. Myths to Live. Viking Press: New York, USA, 1972. p.105.
14. Baker J.R. Golding and Huxley: the fables of demonic possession. // Twentieth Century Literature. 2000. p.311-327.
15. Granofsky R. "Man at an extremity": elemental trauma and revelation in the fiction of William Golding. // Modern Language Studies. 1990. p.50-63.
16. Отзывы о книге Двойной язык <https://www.livelib.ru/book/1000005352-dvojnij-yazyk-uilyam-golding>
17. Карев В.М. Очерк «Судьба» / Мифы народов мира. В 2-х томах. Том 2. Москва: Советская энциклопедия, 1982, с. 471
18. Гаспаров М. Очерк «Гексаметр». Словарь литературоведческих терминов. Москва: Просвещение, 1974, с. 58

Açar sözlär: U. Qoldinq, "İkili dil", eksplisit mif, mifologem, tale mifologemi

Keywords: W. Golding, "Double Tongue", explicit myth, myth of destiny

Ключевые слова: У. Голдинг, «Двойной язык», эксплицитный миф, мифологема судьбы

Summary

The author's concept in William Golding's "Double tongue" in the context of binary opposition

The novel "Double tongue" by the great English writer William Golding is one of those novels that has become the object of the least discussion. Even though the work is depicted on the border of the mythical and modern world, it actually takes place in a person's mind, as his perception of the world. It is for this reason that the author of the article defines the writer's concept from the prism of binary opposition - faith-distrust and conducts her analysis around this problem. The "two tongues" in the writer's novel have a binary structure and the author connects this with the essence of existence.

Резюме

Авторский концепт в романе "Двойной язык" Уильяма Голдинга на основе бинарной оппозиции

Роман "Двойной язык" выдающегося английского писателя Уильяма Голдинга один из тех романов, который стал объектом наименьшего обсуждения. Несмотря на то, что произведение изображено на границе мифического и современного мира, оно на самом деле происходит в сознании человека, как его восприятие мира. Именно по этой причине автор статьи определяет концепцию писателя с призмы бинарной оппозиции - веры-недоверия и проводит свой анализ вокруг этой проблемы. Отмечая, что "два языка" в романе писателя имеют двоичную структуру, автор статьи связывает это с сущностью самого бытия.

RƏYÇİ: dos. L. Ələkbərova